

Ünnepi megemlékezés Sopron és a magyar geofizika kapcsolatáról

Dr. TÁRCZY HORNOCH ANTAL akadémikus*

A soproni geofizikusok nevében őszinte örömmel köszöntöm én is a Magyar Geofizikusok Egyesületének Sopron szabad város 700 éves évfordulója alkalmából itt rendezett vándorgyűlését.

Nem lesz talán egészen érdektelen, ha ez alkalommal a geofizika és Sopron kapcsolatáról röviden megemlékezem.

Kezdhetnők mindjárt azzal, hogy Eötvös Lorándnak kiváló munkatársa, majd az Eötvös Loránd Geofizikai Intézetnek hosszabb időn keresztül igazgatója, Egyesületünk volt társelnöke és tiszteleti tagja, Renner János Sopronban született. Középiskolai tanulmányait is itt végezte és szoros kapcsolatot tartott az akkori soproni főiskolával, amely már 1932-ben kötelező tárgyként bevezette a bányamérnök hallgatók részére bányászati kutató mérések címmel az alkalmazott geofizikát.

A felszabadulás után, 1947-ben megindult Sopronban a földtudományokat felölélő bányakutatómérnök tagozat, s ugyanezen évben már magántanárt is képesítettek Sopronban az alkalmazott geofizika tárgyköréből. A Népgazdasági Tanács 1951. évi július 1-i határozata alapján 1951 őszén megkezdődött Sopronban a geofizikusmérnök-képzés és ehhez javaslatunkra felállították az alkalmazott geofizikai tanszéket, amely az egyetem bányászati karával együtt Miskolcon folytatja munkáját.

Még 1947-ben kezdte meg tudományos működését Sopronban a Geodéziai és Geofizikai Munkaközösség is, amelyből 1955-ben a Magyar Tudományos Akadémia Sopronban két kutató laboratóriumot szervezett. Ebből keletkezett 1971-ben szintén Sopronban a két rokon tudományszakot összefogó Magyar Tudományos Akadémia Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézete, amelynek szeizmológiai része Budapesten működik. A Geofizikai Főosztály három osztályból áll és Sopronban főleg a Föld elektromágneses jelenségeit kutatják az ionoszféra, a magnetoszféra és a Föld belső szerkezetének megismerése céljából. Erre szolgálnak a Nagycenk melletti elektromágneses obszervatórium mágneses, földiáram- és ionoszféra-mérései is.

A gravitációs kutatások a geofizika szempontjából is igen fontosak, s így a soproni Intézet sopronkertvárosi gravitációs obszervatóriuma a geofizikai kutatásokhoz is hasznos adatokat szolgáltat.

Megemlítésre méltó még, hogy Sopronban geofizikai műszerek is készülnek, a Gamma Művek itteni gyáregységében; ezek igen jelentős része értékes exportáru és hogy a Földtani Hivatal soproni részlegénél is működik geofizikus.

A soproni geofizikusok kivették és kiveszik a maguk részét a publikációkból mind a hazai, mind a külföldi kiadványokban. Igyekeznek résztvenni Egyesületünk különböző munkáiban is. Egyesületünk soproni csoportja húsz év

* Elhangzott a Magyar Geofizikusok Egyesületének 9. vándorgyűlésén Sopronban.

óta működik, s a soproni geofizikusoknál kívül számos kiváló hazai és külföldi geofizikus tartott itt előadást, sőt nemzetközi jellegű geofizikai tudományos rendezvények is voltak már Sopronban.

Nagy öröm és megtiszteltetés számunkra, hogy Sopronban köszönhetjük Egyesületünk 9. Vándorgyűlésének résztvevőit. Igen hálásak vagyunk előadóinknak értékes munkájukért és mindent elkövetünk, hogy jól érezzék magukat mindnyájan körünkben.

Lapszemle

Műszaki Élet XXXII. évf. 3. sz. 1977. febr. 11.

Aujeszky L.: Gömbvillám okozta robbanások, 20. old.

Műszaki Élet XXXII. évf. 4. sz. 1977. febr. 25.

Egyed L.: A kontinensek vándorlása, 1. és 18. old.

Műszaki Élet XXXII. évf. 5. sz. 1977. márc. 11.

Egyed L.: Mi baj van a földgolyóval? 1. és 18. old.

Borsodi Műszaki és Ipargazdasági Élet XXII. évf. 2. sz.

Ádám O.: Földtani Kutatások Észak-Magyarország területén a IV. öt éves tervben, és a következő tervidőszak célkitűzései, 15–17. oldal.

T. G.

Geonomia és Bányászat 8. köt. 1–2. sz., 1975.

Szádeczky-Kardoss E.: Az univerzális ciklustörvény.

Szádeczky-Kardoss E.: A kéregmozgás-vizsgálatok nemzetközi mérlege.

Barta Gy.: Az IGP 6. munkacsoportja hazai bizottságának tevékenysége és tudományos eredményei.

Béll B. – *Bodolainé Jakus E.* – *Endrődy G.* – *Kozák B.*: A planetáris határréteg kutatása Magyarországon.

Géczy B.: A Jura-időszak klímája lemeztektonikai megvilágításban.

Bartha G.: Lokális kéregmozgások vizsgálata az árapálykutatásban.

Szolnoki J.: Baktériumok szerepe a fémek mobilizációjában és felhalmozódásában.

Posgay K.: Földkéreg és -köpenykutatás az Eötvös Loránd Geofizikai Intézetben.

Balogh K.: AK – AR módszer hazai alkalmazásának lehetőségei.

Kis K.: Összefoglalás az ELTE Geofizikai Tanszékén a geodynamikai program keretében végzett paleomágneses vizsgálatokról.

I. P. Geraszimov – *A. V. Zsivago* – *Sz. Sz. Korzsujev*: A globális lemeztektonika geomorfológiai és ősföldrajzi aspektusai.

Pécsi M.: A Kárpát – Balkán térség geomorfológiai térképéről.

Barta Gy.: A Föld mágneses tere okáról.

Szádeczky-Kardoss E. – *Tárczy-Hornoch A.*: Az Akadémia szerepe a földtudományok 150 éves fejlődésében.

Barta Gy. – *Béll B.* – *Pécsi M.*: A magyar földtudomány szerepe a nemzetközi együttműködésben.

Fülöp J. – *Nemecz E.* – *Zámbó J.*: A föld- és bányászati tudományok szerepe ásványkin-cseink feltárásában.

Tárczy-Hornoch A.: A geodézia a föld dinamikus jelenségeinek mérése szolgálatában.

P. Savic – *D. Trifunovic*: Földmodell a nagy nyomású alatt álló anyagok elmélete alapján.

Barta Gy.: Megjegyzés P. Savic és D. Trifunovic földmodell elgondolásához.

Bodzay I.: A szénhidrogén genezis és prognózis.

Bencze P. – *Mészáros E.*: A légkör szerkezete és felosztása, a nomenklatúra kérdései.

Ádám A.: A geofizika perspektíváiról a MGE 20. Szimpóziumán.

T. G.